
1795 verwerkt en toegankelijk gemaakt (*RGP*, Grote Serie, dl. 110). Maar na het gereed komen van dit manuscript in 1962 zette hij een punt achter zijn geschiedvorsing. Hij werd weer geschiedschrijver: op basis van het door hem zelf tussen 1950 en 1962 in Rome bijeengebrachte materiaal zette hij zich aan het schrijven van een synthese over het Nederlandse katholicisme in de achttiende eeuw, te weten de periode 1700-1795. Dit standaardwerk, getiteld *Katholiek Nederland in de achttiende eeuw* verscheen in 1968 in drie robuuste banden. Polman deelt de achttiende eeuw in twee tijdvakken in. Om de hierboven al vermelde reden legt hij de cesuur in 1727. De eerste Brusselse nuntius die met de titel van 'superior missionis' als kerkvoogd over de Hollandse Zending 'regeerde', was Giuseppe Spinelli die sedert 1721 in Brussel werkzaam was, aanvankelijk met de titel van abt van S. Caterina, vanaf september 1725 als titulair aartsbisschop van Corinthe. Na hem hebben tot 1795 nog acht Italiaanse diplomaten de voogdij over de Hollandse Zending uitgeoefend. Ook zij waren zoals al eerder werd vermeld, allen aartsbisschop 'in partibus infidelium' en bezaten dus de 'potestas ordinis' die zij in een aantal gevallen ook ten behoeve van de Nederlandse katholieken hebben uitgeoefend, bijvoorbeeld door, zoals eerder vermeld, in Brussel of Leuven priesterwijdingen toe te dienen, maar ook door bij tijd en wijle vormselreizen in de Zending te maken. Maar uiteindelijk betrof het hier toch een voor de kerkopbouw in de Republiek weinig aantrekkelijke noodsituatie. Vanuit de katholieke bevolkingsgroep alhier zijn dan ook in de loop van de achttiende eeuw diverse pogingen ondernomen om een landeigen katholieke kerkleider benoemd te krijgen. Die wensen zijn echter nooit door Rome gehonoreerd. De Heilige Stoel wilde namelijk niet in een situatie worden gebracht, waarin zij met een niet-katholieke overheid moest onderhandelen over de toelating van een door haar te benoemen bisschopskandidaat.

Spijtig is dat Polman het bestuursbeleid van de achtereenvolgende Italiaanse 'superiores' ten behoeve van de Zending in zijn boek niet echt systematisch beschrijft en evalueert. De eerder door hem uitgegeven bronnen bevatten hiervoor toch wel de nodige gegevens. Het is echter wel duidelijk dat in de personele unie van nuntius en superior voor de betrokken 'monsignori' zelf de meeste nadruk lag op de eerstgenoemde functie, hetgeen betekende dat de behartiging van de kerkpolitieke belangen van het Pauselijke Hof bij hen op de voorgrond stond.

was van de hand van Rogier. Vast staat dat vanuit Nederland pogingen zijn ondernomen om het Heilig Officie in Rome ertoe te bewegen om ook dit boek en zijn auteur te desavoueren.